

Yangi tahrirdagi konstitutsiyaning fuqorolarimiz hayotida tutgan o'rnini (Konstitutsiya meniki, seniki, bizniki, konstitutsiya - barchamizniki)

Muminjon Taxtamuratovich Tulyaganov
academicaget6767@gmail.com
Toshkent akademik litsey

Annotatsiya: Ushbu maqolada joriy yilning 30-aprel sanasida referendum orqali amaliyotga joriy etilishi kutilayotgan yangi konstitutsiya, konstitutsiyaga kiritilayotgan o'zgartishlarning xalqimiz hayotidagi o'rnini, eski konstitutsiya va tahliliy konstitutsiya o'rtasidagi asosiy farqlar, yangi konstitutsiyaning fuqorolarimiz hayotidagi ahamiyati haqida to'xtalib o'tamiz

Kalit so'zlar: konstitutsiya, jamiyat, huquqiy davlat, hokimiyati, inson qadri, yangi konstitutsiya

The role of the new version of the constitution in the lives of our citizens (the constitution is mine, yours, ours, the constitution is all of us)

Muminjon Takhtamuratovich Tulyaganov
academicaget6767@gmail.com
Tashkent Academic Lyceum

Abstract: In this article, we will focus on the new constitution, which is expected to be put into practice through a referendum on April 30 of this year, the role of the changes made to the constitution in the life of our people, the main differences between the old constitution and the analytical constitution, and the importance of the new constitution in the lives of our citizens.

Keywords: constitution, society, legal state, authority, human dignity, new constitution

Kirish

Barchamizga ma'lumki joriy yilda amaldagi Konstitutsiya kuchga kirganidan buyon birinchi marta unga mamlakatning uzoq o'n yilliklardagi taraqqiyotini belgilab beruvchi o'zgartirishlar kiritildi va bu o'zgarishlar amalga kiritish kutilmoqda.

Yangi konstitutsiya joriy etilishi keng ko‘lamli muhokamalardan so‘ng va haqiqatan ham butun O‘zbekiston fuqarolari ovoz berishi orqali sodir bo‘ladi. Umid qilamizki 2023-yilda ko‘plab yurtdoshlarimiz asosiy qonunimizning mazmun-mohiyatiga murojaat qilib, uning ruhini yangicha his qilibgina qolmay, balki O‘zbekiston jamiyatining zamonaviy poydevorini shakllantirishda faol, mas’uliyatli ishtirok etadilar. Shu bois, hech shubhasiz, bu yil Konstitutsiya kuni alohida mazmun, maqom, ahamiyat kasb etadi.

O‘tgan o‘n yilliklar nuqtai nazaridan qaraganda, amaldagi konstitutsiya bizga yaqin bo‘lmagan to‘qsoninchi yillar qabul qilinishi O‘zbekiston uchun juda katta tarixiy ahamiyatga ega bo‘lgan voqea bo‘lganligi aniq. Mamlakatning erkinlik, demokratiya, iqtisodiy va ijtimoiy taraqqiyot yo‘lida harakatlanishini, jahon davlati maqomini tiklash va mustahkamlashni ta’minladi. Ammo bugun zamon talablari bilan qaraganda ko‘rindiki, mamlakatimizning Asosiy qonuni bunyodkorlik salohiyatini to‘liq tugallanmagan. Shuni xam ta’kidlash lozimki taxminan o‘ttiz yil davomida vaziyat keskin o‘zgardi. O‘zbekiston ko‘p jihatdan yangi O‘zbekistonga aylandi. Bizning tashqi konturimizda, butun dunyoda ham jiddiy o‘zgarishlar ro‘y berdi. Mamlakatimiz Asosiy qonuniga tuzatishlar kiritish zarurligi masalasini bugungi jamiyatning hayot tarzining o‘zi kun tartibiga qo‘ydi.

Agar biz o‘zgarishlarning mohiyatini qisqacha ifodalashga harakat qilsak, ular ikki yo‘nalishli vazifani hal qilishga qaratilgan: O‘zbekistonning demokratik, huquqiy, ijtimoiy davlat sifatida yanada rivojlanishiga yangi turtki berish, unda eng yuqori qadriyat hisoblanadi. O‘zbekiston 21-asrda duch keladigan har qanday : fuqarolarning erkinliklari va huquqlari, inson qadr-qimmatini va farovonligi muammolarga javob berishda ishonchim komilki yangi Konstitutsiyaga kiritilgan o‘zgartishlar orqali amalga oshadi.

Yangi konstitutsiyaning fuqorolarimiz uchun har taraflama manfaatli ekanligini ko‘rsatuvchi uchta asosiy ko‘rsatkichi:

• *Birinchi.* Konstitutsiyaga kiritilgan tuzatishlarni muhokama qilish va qabul qilish jarayoni. Agar 1991- yilgi konstitutsiya keskin ichki siyosiy inqiroz sharoitida qabul qilingan bo‘lsa, endilikda o‘zgartishlar davlat va xalq o‘rtasidagi ochiq, erkin, konstruktiv muloqot jarayonida qabul qilindi. Har bir O‘zbekiston fuqarosi o‘z fikrlari, istaklari va mulohazalarini bildirish imkoniyatiga ega. Fuqarolar hayotidan, to‘plangan tajribadan kelib chiqqan barcha g‘oya va takliflar inobatga olindi. Shu ma’noda, Asosiy qonun hozirgi tahririda davlat va jamiyatning birgalikdagi sa’y-harakatlari samarasidir. O‘ylaymanki Fuqarolar buni bevosita va faol ishtirokida yaratilgan hujjat sifatida qabul qilishadi.

• *Ikkinchi.* O‘zgartirishlar nafaqat qonuniy xususiyatga ega. Qabul qilingan o‘zgartirishlar o‘zining butun ma’nosi bilan davlat hokimiyati organlari faoliyatining markazida shaxs turishini belgilab berdi. Davlatimizning eng oliy maqsadi

millatimizga nafaqat farovonlik va farovonlikda yashashga, balki o'zini, qobiliyatini, kasbini to'liq ro'yobga chiqarishga imkon beradigan sharoitlarni yaratishdir.

Bu o'zgarishlarni qabul qilib, odamlar o'z tarixi, madaniyati, an'analari, ma'naviy-axloqiy qadriyatlari, bir so'z bilan aytganda, milliy o'zligimizga asos bo'lgan barcha narsani qadrlashini va bularning barchasi O'zbekiston Respublikasining Asosiy qonunida mustahkamlanishini yaqqol ko'rsatdi..

Nazarimda, fuqarolar amaldagi Konstitutsiyaning avvalgi tahririda haqiqatda nima yetishmayotganini juda to'g'ri anglab yetgan. Hozirgi shaklda Konstitutsiya odamlarga yaqinroqdir, ular uchun, majoziy ma'noda, u to'liq "o'zining, chinakam milliy, maqomga ega". Bu, shubhasiz, fuqarolarda "konstitutsiyaviy ong"ni shakllantirishga yordam beradi: Asosiy qonunga hurmat va ehtirom bilan munosabatda bo'lish, ular tomonidan Konstitutsiyaga hokimiyat tomonidan rioya etilishini nazorat qilishga loyiq darajada desak mubolag'a bo'lmaydi.

• *Uchinchi.* Tuzatishlar davlat tizimidagi vakolatlarning konfiguratsiyasi va taqsimlanishini o'zgartiradi. Ular O'zbekiston respublikasi Oliy kengashi va davlat hokimiyati organlarini shakllantirishdagi rolini oshiradi, palatalarning ijro hokimiyati tuzilmalari faoliyatiga ta'sirini kuchaytiradi, parlament nazorati institutini mustahkamlaydi.

Shuni ta'kidlashni istardimki, biz faqat mutaxassislar va mansabdor shaxslar uchun sezilarli va ahamiyatli bo'lgan huquqiy nuanslar haqida gapirmayapmiz, balki gap hokimiyat tarmoqlarining o'zaro mutanosibligi, o'zaro tiyib turish va muvozanat deb ataladigan tizimning samaradorligi nuqtai nazaridan davlat-siyosiy tizimimizni yanada muvozanatli qiladigan qadamlar haqida bormoqda. Hokimiyat mujassamlashganda unchalik muhim bo'lmagan masala - mamlakatda ijtimoiy-siyosiy barqarorlik hukm surmoqda. Biroq, hayot shuni ko'rsatadiki, davlat va Konstitutsiya ularni siyosiy jihatdan tartibga solishning asosiy vositasi bo'lib xizmat qiladigan vaziyatlar yuzaga kelishidan bironta ham davlat kafolatlanmagan. Men fikrimcha, bu siyosiy, zarbalarsiz asosiy qonunga kiritilgan o'zgartishlar davlatchiligimizni yanada barqaror va samarali qiladi.

Tuzatishlar orasida yangiliklar ham borki, ularning ahamiyati, nazarimda, jamoatchilik fikri, ommaviy axborot vositalari haligacha yetarlicha baholanmagan. Gap har qanday muammo, kelishmovchilik, qarama-qarshiliklarni tinch yo'l bilan hal etish mafkurasi va siyosati haqida bormoqda. Ish sohasida ham, boshqa sohalarda ham. Tarixi turli katolitsizmlarga to'lib ketgan mamlakatimiz uchun bu juda muhim. Mamlakatimizning iqtisodiy va ijtimoiy taraqqiyotini jamiyatning barcha qatlamlari hamkorligi orqaligina ta'minlash mumkin.

Ishonch bilan aytishimiz mumkinki, Asosiy Qonun o'zining yangi ko'rinishida davlat va jamiyatni yangilovchi Konstitutsiyadir. Gap shundaki, bu imkoniyatlarni O'zbekiston manfaati uchun imkon qadar to'liq ro'yobga chiqarish zarur.

Menimcha, buning uchun bizda asosiy shart, Konstitutsiyaga o'zgartirishlar kiritish bo'yicha ovoz berish natijalari O'zbekiston jamiyati yuqori darajada mustahkamlangan va u bilan davlat o'rtasida ishonch mavjud degan xulosaga kelishimizga imkon beradigan darajada faol ishtirok etishi zarur. Mamlakat buguni va kelajagiga oid barcha fundamental masalalarda hokimiyat va fuqarolar bir-birini tinglaydilar, eshitadilar. Ushbu omilning ahamiyatini ortiqcha baholab bo'lmaydi. Prezidentimiz aytganlaridek "ishonch bunyodkorlik ishlarining eng mustahkam poydevoridir" Bu bizni texnologik, iqtisodiy, ijtimoiy taraqqiyotning eng ilg'or chegaralarida doimo qo'llab-quvvatlashga, odamlarning hayot sifati, suverenitet va milliy manfaatlarni yaxshilashga qodir bo'lgan ulkan resursdir.

XULOSA

Bu yil fuqarolarimiz tomonidan umumxalq ovoz berishda qabul qilinishi kutilayotgan Konstitutsiyaga kiritilgan o'zgartirishlar shu qadar mukammal, dolzarb va hajmliki, men ishonchim komilki, ular ko'p yillar davomida O'zbekistonning oldinga qo'yilgan strategik maqsad vazifalariga mos keladi, ya'ni yangi qo'shimchalar yoki o'zgartirishlar kiritish muhtoj bo'lmaydi. O'ylaymanki, bu shaklda Asosiy qonun ruslarning bir necha avlodi uchun to'liq ishlaydi, deb aytish uchun barcha asoslar bor.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. "O'zbekiston Respublikasi konstitutsiya" 1992-yil 8 dekabr